

MINISTERSTWO EDUKACJI I NAUKI

DEPARTAMENT KONTROLI I AUDYTU

Warszawa, 19 października 2021 r.

DKA-ZKO.053.1.2021.ŁT

Szanowna Pani,

odpowiadając na petycję z 17 sierpnia br. w sprawie warunków i trybu przyjmowania dzieci i uczniów do szkół publicznych oraz zasad rekrutacji na studia, poniżej przedstawiam stanowisko właściwych komórek organizacyjnych Ministerstwa Edukacji i Nauki w tej sprawie.

Odnosząc się do kwestii przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego do szkół ponadpodstawowych w oparciu tylko o egzamin zewnętrzny należy wyjaśnić, że obowiązujące rozwiązania systemowe w edukacji zapewniają każdemu uczniowi (bez wyjątku) bezpłatną realizację obowiązku nauki w szkole, znajdującej się w sieci szkół publicznych¹. Przyjęte rozwiązania kształtują definicję „zasady powszechnej dostępności publicznych przedszkoli, szkół i placówek”, jako podstawę do ubiegania się o przyjęcie do wybranego przedszkola, szkoły albo placówki na równych, przejrzystych i możliwych do spełnienia warunkach, lecz bez gwarancji, że osoba zainteresowana zostanie przyjęta do wybranej jednostki (o ile nie jest to szkoła podstawowa z wyznaczonym obwodem).

Zasada powszechnej dostępności do publicznych przedszkoli, szkół i placówek jest podstawowym postulatem sformułowanym w art. 1 ustawy – Prawo oświatowe. Zgodnie z tym postulatem zadaniem systemu oświaty jest zapewnienie realizacji prawa każdego obywatela do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju. Instytucjami systemu oświaty, które mają zapewnić realizację tych praw uczniów są przede wszystkim przedszkola oraz szkoły. W szczególności na publicznych przedszkolach i publicznych szkołach spoczywa odpowiedzialność za realizację prawa do powszechnego dostępu do edukacji i w związku z tym są one obowiązane przeprowadzać rekrutację w oparciu o zasadę powszechnej dostępności, o której mowa w art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo oświatowe.

Przyjęte rozwiązania, w tym zasady i kryteria w postępowaniu rekrutacyjnym do publicznej szkoły ponadpodstawowej uregulowane na poziomie ustawy – Prawo oświatowe są wykonaniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego

---

¹ art. 39 ust. 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082, z późn. zm.).

z 8 stycznia 2013 r. (sygn. sprawy K 38/12). Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego zasady postępowania rekrutacyjnego powinny być uregulowane na poziomie ustawy. W wytycznych wyroku Trybunału Konstytucyjnego wskazano na konieczność opracowania na poziomie ustawy zasad przeprowadzania rekrutacji do przedszkoli i szkół, określając sposób przeprowadzania i procedury rekrutacji do publicznych przedszkoli i szkół różnych typów oraz procedury odwoławczej od decyzji o nieprzyjęciu dziecka do wybranego przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły oraz możliwości sądowej kontroli tych decyzji. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, ustawa powinna określać katalog cech kandydatów oraz ich hierarchię względem siebie, w tym wskazania grupy kandydatów o szczególnym statusie uprzywilejowania, wynikającym z Konstytucji, ze względu na sytuację osobistą lub rodzinną albo szczególne zdolności czy osiągnięcia.

W tym celu ustawodawca określił ustawowe kryteria rekrutacyjne w postępowaniu rekrutacyjnym, umożliwiając kontrolę tego postępowania i weryfikację dokumentów (oświadczeń świadczących o statusie uprzywilejowania, wynikającym z Konstytucji), których okazanie może mieć rozstrzygające znaczenie i ustalić ostateczny wynik rekrutacji.

Zasadniczym warunkiem przyjęcia absolwenta szkoły podstawowej do szkoły ponadpodstawowej jest posiadanie przez kandydata świadectwa ukończenia szkoły podstawowej. Jeżeli kandydatów spełniających ww. wymóg jest więcej niż wolnych miejsc w szkole, dyrektor szkoły przeprowadza, uwzględniając ustawowe kryteria, postępowanie rekrutacyjne.

Na pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego brane są pod uwagę łącznie następujące kryteria²:

- 1) wyniki egzaminu ósmoklasisty;
- 2) wymienione na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej oceny z języka polskiego i matematyki oraz z dwóch obowiązkowych zajęć edukacyjnych ustalonych przez dyrektora danej szkoły jako brane pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym do danego oddziału tej szkoły;
- 3) świadectwo ukończenia szkoły podstawowej z wyróżnieniem;
- 4) szczególne osiągnięcia wymienione na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej.

Szczegółowy sposób przeliczania na punkty poszczególnych kryteriów w postępowaniu rekrutacyjnym i postępowaniu uzupełniającym do szkół ponadpodstawowych określono w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 sierpnia 2019 r. w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego do publicznych przedszkoli, szkół, placówek i centrów (Dz. U. z 2019 poz. 1737).

Sposób punktowania poszczególnych kryteriów branych pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym do szkół ponadpodstawowych zakłada, że liczba punktów możliwych do uzyskania za wyniki egzaminu ósmoklasisty powinna być

---

² art. 134 ww. ustawy Prawo oświatowe.

równa liczbie punktów możliwych do uzyskania za oceny z obowiązkowych zajęć edukacyjnych oraz za osiągnięcia ucznia.

Celem zrównoważania punktacji w tych dwóch grupach składowych jest uśrednienie wyników i osiągnięć ucznia w szkole podstawowej oraz wyników egzaminu zewnętrznego, który weryfikuje umiejętności ucznia w porównaniu z całą populacją uczniów kończących ten etap edukacyjny.

Rezygnacja z przeliczania na punkty ocen wymienionych na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej i przeprowadzanie postępowania rekrutacyjnego tylko na podstawie wyników z egzaminu ósmoklasisty, będzie kwestionowane jako niesprawiedliwe i niewychowawcze z uwagi na brak uwzględnienia w postępowaniu rekrutacyjnym indywidualnej proporcjonalnej do możliwości ucznia oceny jego osiągnięć edukacyjnych na danym etapie edukacyjnym.

Indywidualne oceny ucznia ustalone na świadectwie ukończenia szkoły odzwierciedlają ocenę jego umiejętności w populacji uczniów szkoły, którą ukończył i jest weryfikowana oceną zewnętrzną na egzaminie ósmoklasisty z całą populacją danego rocznika.

Zasady oceniania uczniów regulują przepisy ustawy o systemie oświaty³ oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2017 r.⁴

Zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty uczeń w trakcie nauki w szkole otrzymuje m.in. oceny bieżące⁵. Natomiast ocenianie osiągnięć edukacyjnych odbywa się w ramach oceniania wewnątrzszkolnego. Szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego określa statut szkoły⁶. Jest on zatem obowiązujący dla wszystkich uczestników procesu dydaktycznego w danej szkole.

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego⁷ i realizowanych w szkole programów nauczania uwzględniających tę podstawę⁸.

Jednym z podstawowych obowiązków nauczyciela jest dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz

---

³ Ustawa z dnia 7 września 1999 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327, z późn. zm.)

⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 1534).

⁵ Art. 44e ust.1 pkt 1 ww. ustawy o systemie oświaty.

⁶ Zgodnie z art. 44b ust. 10 ww. ustawy o systemie oświaty.

⁷ Określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356).

⁸ Zgodnie z art. 44b ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

możliwości psychofizycznych ucznia⁹. Zadaniem szkoły jest rozpoznanie i zaspokojenie tych potrzeb oraz zdiagnozowanie indywidualnych możliwości psychofizycznych i czynników środowiskowych wpływających na funkcjonowanie ucznia w szkole¹⁰. Stosownie do ww. warunków, nauczyciel jest zobowiązany do indywidualizacji procesu edukacyjnego.

Reasumując, równy dostęp do dalszego kształcenia zapewniony jest wówczas, kiedy:

- kryteria rekrutacji są jednakowe dla wszystkich osób uczestniczących w rekrutacji,
- kryteria rekrutacyjne (warunki konieczne do spełnienia) zostały ustalone w sposób, który pozwala na porównanie – w sposób obiektywny - poziomu ich spełniania.

Obiektywna ocena poziomu spełniania kryteriów rekrutacyjnych wynika zaś z uwzględnienia w postępowaniu rekrutacyjnym zarówno wyników ucznia uzyskanych w szkole, jak i wyników egzaminów zewnętrznych.

Celem wprowadzenia systemu egzaminów zewnętrznych było umożliwienie dokonywania oceny wiadomości i umiejętności uczniów i absolwentów według jednakowych kryteriów. Dzięki temu wyniki egzaminów zewnętrznych są porównywalne w skali ogólnopolskiej oraz są jednym ze wskaźników świadczących o efektywności kształcenia.

Obecnie przeprowadzane są następujące egzaminy zewnętrzne: egzamin ósmoklasisty, egzamin maturalny, egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie, egzamin zawodowy i egzaminy eksternistyczne.

Podstawę przeprowadzania egzaminów zewnętrznych stanowią wymagania edukacyjne zawarte w odpowiednich podstawach programowych. Egzaminy sprawdzają, w jakim stopniu uczeń spełnia te wymagania.

Ze wskazanych wyżej powodów wyniki egzaminów zewnętrznych pełnią istotną rolę w procesie rekrutacji na wyższe etapy kształcenia. Dzięki nim rekrutacja zarówno do szkół ponadpodstawowych, jak i do szkół wyższych, odbywa się na przejrzystych zasadach. Wynik egzaminu ósmoklasisty jest brany pod uwagę w procesie rekrutacji do szkoły ponadpodstawowej. Natomiast wyniki egzaminu maturalnego, zarówno z przedmiotów obowiązkowych, jak i z przedmiotów dodatkowych, stanowią podstawowe kryterium naboru na studia wyższe.

Egzaminy zewnętrzne pozwalają na zdiagnozowanie osiągnięć edukacyjnych uczniów, ocenę jakości oddziaływań edukacyjnych szkół oraz porównywalność wyników egzaminacyjnych bez względu na miejsce edukacji ucznia. Rezygnacja z uwzględniania wyników egzaminów zewnętrznych i przeprowadzenie postępowań rekrutacyjnych tylko na podstawie wyników ocen wymienionych na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej lub ponadpodstawowej nie daje możliwości porównania wyników ucznia z wynikami pozostałej populacji uczniów

---

⁹ Art. 44c ustawy o systemie oświaty.

¹⁰ § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach (Dz.U. poz. 532, z późn. zm.).

danego rocznika. Indywidualne oceny ucznia ustalone na świadectwie ukończenia szkoły odzwierciedlają ocenę jego umiejętności w populacji uczniów szkoły, którą ukończył, bez możliwości obiektywnego porównania z ocenami uzyskanymi przez uczniów innych szkół.

Egzaminy zewnętrzne są istotnym sprawdzianem poziomu wiadomości i umiejętności uczniów, odzwierciedlają stopień przygotowania uczniów do kontynuacji nauki na kolejnym etapie kształcenia oraz stanowią ważne kryterium rekrutacji do szkoły ponadpodstawowej i szkoły wyższej.

Ponadto informuję, że nie jest planowane podejmowanie prac legislacyjnych, których celem byłoby odejście od wymogu posiadania świadectwa dojrzałości przy wstępie na studia.

Uczelnie mają obowiązek ustalania takich przeliczników wyników matur oraz zagranicznych dokumentów (określonych w przepisach), aby wszyscy kandydaci na studia mieli równe szanse w trakcie rekrutacji, a jedynym kryterium wstępu na studia była ocena wiedzy i umiejętności kandydata.

Ponadto przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478, ze zm.) nie określają uprawnień czy wymaganych kwalifikacji do wykonywania określonych zawodów. Uprawnienia do wykonywania poszczególnych zawodów regulowane są odrębnymi aktami prawnymi wydawanymi przez właściwych ministrów.

Z poważaniem

Anna Nojszewska
Zastępca Dyrektora
/ – podpisany cyfrowo/

Klauzula informacyjna

rozpatrywanie petycji

Administrator danych osobowych i jego dane kontaktowe
<p>Administratorem Twoich danych osobowych jest: Minister Edukacji i Nauki ul. Wspólna 1/3 00-529 Warszawa informacja@mein.gov.pl</p>
Inspektor ochrony danych
<p>Informacji na temat Twoich danych osobowych udziela Inspektor Ochrony Danych Osobowych w Ministerstwie, z którym możesz się skontaktować przesyłając informacje za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres inspektor@mein.gov.pl.</p>
Cele przetwarzania danych osobowych oraz podstawa prawna
<p>Twoje dane osobowe będą przetwarzane na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c RODO w celu rozpatrzenia wniesionej przez Ciebie petycji, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach.</p>
Kategorie danych osobowych
<p>Będziemy przetwarzać Twoje dane osobowe zwykle i szczególnych kategorii, które zostały do nas przekazane za pośrednictwem składanej przez Ciebie petycji.</p>
Odbiorcy danych osobowych/kategoria odbiorców
<p>Centrum Informatyczne Edukacji – jednostka podległa Ministrowi Edukacji i Nauki. W przypadku braku właściwości Ministra Edukacji i Nauki do rozpatrzenia Twojej petycji, Twoje dane osobowe trafią, na mocy przepisów prawa, do załatwienia do właściwego organu.</p>
Przekazanie danych osobowych do państwa trzeciego/organizacji międzynarodowej
<p>Twoje dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego, ani organizacji międzynarodowej.</p>
Okres przechowywania danych osobowych
<p>Będziemy przechowywać Twoje dane osobowe przez okres niezbędny do rozpatrzenia wniesionej przez Ciebie petycji, a następnie, w celu wypełnienia obowiązku archiwizacji dokumentów, przez czas wynikający z przepisów ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.</p>
Prawo dostępu do danych osobowych
<p>Posiadasz prawo dostępu do treści swoich danych osobowych oraz otrzymania ich kopii, prawo do ich sprostowania (poprawiania), jeśli są błędne lub nieaktualne, a także prawo do ograniczenia przetwarzania.</p>

Z powyższym żądaniem możesz wystąpić do administratora danych w formie pisemnej na adres podany powyżej, elektronicznej na adres informacja@mein.gov.pl lub ustnie (o ile innymi sposobami będzie możliwe potwierdzenie Twojej tożsamości).

Prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego

Masz prawo **wniesienia skargi** do organu nadzorczego, tj. do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Możesz to zrobić, jeżeli uznasz, że przetwarzanie Twoich danych osobowych narusza przepisy RODO.

Źródło pochodzenia danych osobowych

Twoje dane osobowe pochodzą od Ciebie lub podmiotu, który przekazał nam Twoją petycję.

Wymóg podania danych osobowych

Podanie przez Ciebie danych osobowych jest **wymogiem ustawowym wynikającym z ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach**.

W związku z tym, że jesteś zobowiązana/zobowiązany do podania danych osobowych, konsekwencją ich niepodania będzie pozostawienie wniesionej przez Ciebie petycji bez rozpoznania.

Zautomatyzowane podejmowanie decyzji

Twoje dane osobowe nie będą podstawą do zautomatyzowanego podejmowania decyzji, nie będzie stosowane również profilowanie.